

Форма № Н - 3.04

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»**

Кафедра сімейної та спеціальної педагогіки і психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Г. В. Музиченко

15 грудня 2020 року

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 052 «ПОЛТОЛОГІЯ»

РІВЕНЬ ОСВІТИ: ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ)

НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО СТУПЕНЮ:

ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ

Одеса – 2020

Розробники:

Наумкіна Світлана Михайлівна, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права;

Ростецька Світлана Іванівна, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права;

Проноза Інна Іванівна, кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політичних наук і права;

Швець Світлана Леонідівна, кандидат політичних наук, асистент кафедри політичних наук і права;

Програму розглянуто на засіданні кафедри політичних наук і права

Протокол від 24 листопада 2020 року № 4

Завідувач кафедри політичних наук і права С. М. Наумкіна

Схвалено науково-методичною комісією Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол від 21 грудня 2020 року № 4

Голова науково-методичної комісії Т. Ю. Осипова

Учений секретар науково-методичної комісії О. А. Галіцан

Завідувач відділу аспірантури і докторантури І. А. Хижняк

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програмні вимоги до фахового іспиту для вступу до аспірантури за спеціальністю 052 – Політологія з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки. Програма розроблена з метою перевірки знань з історії політичної думки, теорії політичної науки та прикладної політології, перевірка основних понять та категорій політичної науки, спеціально-наукових теоретичних та прикладних методів пізнання, принципів та механізмів розвитку та функціонування політичної системи, особливостей процесу інституціоналізації політичних відносин в Україні тощо.

Вступники повинні:

Знати:

- закономірності становлення предмету політичної науки в історії політичної думки
- механізми соціально-історичної зумовленості розвитку та функціонування системи політичних відносин
- спеціально-наукові теоретичні та прикладні методи пізнання
- принципи розвитку та функціонування політичних систем країн світу
- особливості функціонування політичної системи України
- закономірності становлення та діяльності основних політичних інститутів суспільства
- критерії типологізації політичних режимів сучасності
- принципи функціонування виборчої та партійних систем
- сутність та структуру політичної свідомості, види політичної культури
- основних учасників політичного процесу та способи рекрутування політичної еліти тощо.

уміти:

- використовувати теоретичні знання на практиці
- здійснювати коректний аналіз та оцінку політичної ситуації
- грамотно висловлювати власну політичну позицію у різних формах політичної участі

- ефективно протистояти політичним маніпуляціям та зловживанням влади з боку інших осіб.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та професійної практики.

Загальні компетентності спеціальності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, пошуку та критичного аналізу інформації.

ЗК02. Здатність до проведення дослідницької та інноваційної діяльності.

ЗК03. Здатність до застосування сучасних інформаційних технологій.

ЗК04. Здатність до усного і писемного спілкування державною та іноземною мовами з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), адаптуватися й діяти в нових ситуаціях.

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК07. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК08. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)

СК01. Комплексне розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

СК02. Поглиблене знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології та володіння категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.

СК03. Комплексне розуміння принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

СК04. Комплексне застосування широкого спектру політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.

СК05. Комплексне розуміння особливостей реалізації влади у різних політичних системах та застосування широкого спектру політологічних теорій, концептів і методів для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

СК06. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу.

СК08. Спроможність професійно виконувати політико-організаційні, дорадчі та консультаційні функції на регіональному, національному та міжнародному ринках праці.

СК10. Здатність до розроблення стратегій політичної діяльності політичних акторів та суб'єктів політики на національному, регіональному та локальному рівнях політики.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 052 «ПОЛІТОЛОГІЯ»

Тема 1. Політичні інститути: інструменти аналізу

Політичні інститути й інституції: становлення, еволюція, сучасний стан розвитку. Неоінституціоналізм як теоретико-методологічний підхід до аналізу політичних інститутів та інституцій. Інституційні виміри сучасних політичних режимів. Демократизація, трансформація та глобалізація: кількісний компаративний аналіз. Кількісні виміри аналізу політичних інститутів.

Тема 2. Політичний процес і рішення

Поняття політичного процесу. Політичний процес як функціональна характеристика системи. Класична і некласична парадигма розуміння політичного процесу. Детермінати політичного процесу. Типологія політичних процесів. Етапи політичного процесу. Політичне і правове середовище політичної діяльності. Політичне функціонування. Політична мобілізація.

Політичне рішення. Категорії теорії ухвалення політичного рішення. Ситуація та центр ухвалення політичного рішення. Фази прийняття політичного рішення. Узгодження й ухвалення політичного рішення, його імплементація

Тема 3. Політична влада

Сутність феномена влади та еволюція інтелектуальних поглядів на явище влади. Основні проблеми концептуального аналізу влади. Класичні і сучасні концепції влади. Політична влада і її форми. Властивості та способи реалізації політичної влади. Класичні і сучасні теорії політичної влади. Зарубіжні емпіричні дослідження політичної влади. Державна влада як різновид політичної влади. Державне управління як механізм реалізації державної влади. Регіональна та муніципальна влада.

Тема 4. Політичні партії і партійні системи.

Теоретико-методологічний інструментарій партіології. Політичні партії та демократія. Партії в структурі громадянського суспільства. Партії і політична система суспільства. Походження політичних партій. Суть поняття «політична партія». Етапи історичного розвитку партій. Функції політичних партій. Типологія політичних партій. Класифікація політичних партій. Партійне керівництво. Теорія коаліцій. Суть поняття «партійна система». Фактори, що визначають конфігурацію партійної системи. Типологія партійних систем. Однопартійні та двопартійні системи. Багатопартійні системи. Способи аналізу партійних систем.

Тема 5. Вибори і виборчі системи

Вибори та демократія. Сутність сучасних політичних виборів. Виборче право та відповідальність за його порушення. Принципи демократичних виборів. Виборчий процес і його головні процедури. Фінансування виборів. Загальна характеристика, елементи та класифікація виборчих систем. Типи виборчих систем. Географія виборчих систем. Виборча система України. Значення та політичні наслідки виборчих систем. Виборча інженерія. Референдуми та плебісцити в системі представницької демократії.

Тема 6. Політична еліта

Поняття політичної еліти, її структура та функції. Класичні і сучасні теорії політичної еліти. Політична еліта як правлячий клас і як технократія. Плюралістична концепція політичної еліти. Типологія та форми політичної еліти. Формування та рекрутування еліти. Політична еліта в перехідних політичних системах. Політична еліта в сучасній Україні. Формування нової політичної еліти. Еволюція української еліти. Перспективи оформлення повноцінної демократичної політичної еліти в Україні.

Тема 7. Політичні конфлікти.

Конфлікт як явище соціального життя. Особливості виникнення політичних конфліктів і методи їх аналізу. Типологія, динаміка, структура і функції політичних конфліктів. Попередження політичних конфліктів. Політичні конфлікти у сучасній Україні. Інституалізація політичних конфліктів. Особливості виникнення і розвитку етнополітичних конфліктів у сучасному світі і Україні. Насильство в політичних конфліктах. Теоретичні напрямки дослідження і практична діяльність із врегулювання конфліктів.

Тема 8. Місцеве самоврядування

Місцеве самоврядування : поняття суть та наукові підходи. Історія розвитку місцевого самоврядування в Україні. Світовий досвід розвитку місцевого самоврядування. Теоретичні основи місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування як система. Представницькі органи в системі місцевого самоврядування. Виконавчі органи місцевого самоврядування. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування. Міжнародні стандарти в системі місцевого самоврядування. Поняття та система гарантій місцевого самоврядування.

Тема 9. Політичні проблеми соціального управління

Соціальне управління як самостійна галузь наукового знання. Передумови виникнення і основні етапи теорії і практики соціального управління. Зміст, особливості та види соціального управління. Закони, закономірності, принципи і функції соціального управління. Сукупність методів соціального управління. Суть і види управлінських відносин. Процес соціального

управління. Прийняття управлінських рішень. Управління конфліктом. Управління організаційною культурою. Влада, особистий вплив і авторитет менеджера. Керівництво і лідерство. Управління людськими ресурсами. Соціальний контроль і ефективність управління у сучасному суспільстві

Тема 10 . Політичний аналіз і прогнозування

Сутність, основні поняття та визначення політичного аналізу. SWAT-аналіз як методика дослідження політичних ситуацій. Матричний метод у політичному аналізі. Моделювання і його застосування у політичному аналізі. Становлення національних шкіл політичного аналізу . Експертні методики політичного аналізу. Івент-аналіз у дослідженні політичних проблем. Основні типи та рівні політичного аналізу. Контент-аналіз як методика політичного аналізу. Метод Делфі: сутність, можливості та сфери застосування. Математичні методи політичного аналізу. Політичне прогнозування як різновид соціального прогнозування.

Питання до іспиту

1. Природа, соціальне призначення і зміст політики.
2. Суб'єкти та об'єкти політики.
3. Взаємодія політики з іншими сферами суспільного буття.
4. Предмет, структура та інструментарій політології.
5. Становлення політології як науки і навчальної дисципліни.
6. Влада і політика в суспільному процесі.
7. Стабільність і динаміка політичних систем і політичних процесів.
8. Політична свідомість. Політична ідеологія.
9. Політика як феномен культури.
10. Теоретико-методологічні засади порівняльного аналізу політичних систем
11. Місце політичних партій у політичних системах країн Західної Європи
12. Участь громадян у політичному житті країн Західної Європи
13. Поняття політичного процесу. Політичний процес як функціональна характеристика системи
14. Класична і некласична парадигма розуміння політичного процесу
15. Детермінанти політичного процесу
16. Типологія політичних процесів
17. Етапи політичного процесу
18. Легітимація політичної системи
19. Стабільність політичної системи. Політичний ризик
20. Революція та еволюція політичної системи.
21. Інтеграція та дезінтеграція політичних систем
22. Політичне і правове середовище політичної діяльності
23. Політичне функціонування
24. Політичні рухи
25. Політична мобілізація.
26. Політичне рішення. Категорії теорії ухвалення політичного рішення.

27. Парламент і інститут парламентаризму – кількісні виміри аналізу.
28. Кількісні виміри аналізу партій, партійних систем та ідеологій.
29. Інститути виборів та виборчих систем – кількісні виміри аналізу.
30. Сутність феномена влади та еволюція інтелектуальних поглядів на явище влади.
31. Основні проблеми концептуального аналізу влади
32. Класичні і сучасні концепції влади
33. Реляціоністські концепції влади
34. Системні концепції влади.
35. Психологічні концепції влади
36. Плюралістичний та елітистський підходи до розуміння влади у сучасному демократичному суспільстві
37. Політична влада і її форми
38. Властивості та способи реалізації політичної влади.
39. Зарубіжні емпіричні дослідження політичної політичної влади.
40. Державна влада як різновид політичної влади
41. Державне управління як механізм реалізації державної влади.
42. Регіональна та муніципальна влада.
43. Теоретико-методологічний інструментарій партології.
44. Політичні партії та демократія. Походження політичних партій.
45. Суть поняття “політична партія”. Підходи до визначення політичної партії.
46. Етапи історичного розвитку партій.
47. Класична теорія політичних партій. Залізний закон олігархії.
48. Функції політичних партій. Типологія політичних партій.
49. Загальна характеристика виборчих систем.
50. Типологія партійних систем.
51. Сутність сучасних політичних виборів.
52. Виборче право та відповідальність за його порушення.
53. Виборчий процес і його головні процедури.

54. Загальна характеристика, елементи та класифікація виборчих систем.

55. Виборча система України.

56. Референдуми та плебісцити в системі представницької демократії.

57. Класичні і плосткласичні теорії політичної еліти: Г. Моска, В. Парето, Р. Міхельс

58. Поняття політичної еліти, її структура та функції

59. Типологія та форми політичної еліти

60. Формування та рекрутування еліти

61. Політична еліта в перехідних політичних системах

62. Політична еліта в сучасній Україні.

63. Конфлікт як явище соціального життя

64. Політичні конфлікти у сучасній Україні

65. Інституалізація політичних конфліктів

66. Місцеве самоврядування як система.

67. Поняття та система гарантій місцевого самоврядування.

68. Зміст, особливості та види соціального управління

69. Закони, закономірності, принципи і функції соціального управління

70. Сукупність методів соціального управління

71. Етнополітика як сфера теоретичної та прикладної діяльності

72. Етнічність, нація та націоналізм

73. Етнічні конфлікти: причини виникнення, динаміка та можливості регулювання.

74. Основні типи та рівні політичного аналізу.

75. Політичне прогнозування як різновид соціального прогнозування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90–100)	<p>Здобувач на високому рівні знає закономірності становлення предмету політичної науки в історії політичної думки механізми соціально-історичної зумовленості розвитку та функціонування системи політичних відносин. Знає спеціально-наукові теоретичні та прикладні методи пізнання, а також принципи розвитку та функціонування політичних систем країн світу. Знає особливості функціонування політичної системи України та закономірності становлення та діяльності основних політичних інститутів суспільства. На високому рівні знає критерії типологізації політичних режимів сучасності, принципи функціонування виборчої та партійних систем, сутність та структуру політичної свідомості, види політичної культури та основних учасників політичного процесу та способи рекрутування політичної еліти тощо. Усні відповіді повні, логічні й обґрунтовані.</p> <p>На високому рівні уміє використовувати теоретичні знання на практиці, здійснювати коректний аналіз та оцінку політичної ситуації, грамотно висловлювати власну політичну позицію у різних формах політичної участі. На високому рівні уміє ефективно протистояти політичним маніпуляціям та зловживанням влади з боку інших осіб</p> <p>Здобувач на високому рівні здатен до абстрактного мислення, пошуку та критичного аналізу інформації, до проведення дослідницької та інноваційної діяльності, до застосування сучасних інформаційних технологій, до усного і писемного спілкування державною та іноземною мовами з</p>

представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). Має здатність генерувати нові ідеї (креативність), адаптуватися й діяти в нових ситуаціях; діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Має знання предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатний виявляти, ставити та розв'язувати проблеми. Має здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. Цінує та поважає різноманітності та мультикультурності. Здатний працювати в міжнародному контексті тарозробляти та управляти проектами. Має комплексне розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації; поглиблене знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології та володіння категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки; комплексне розуміння принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів; комплексне застосування широкого спектру політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту; комплексне розуміння особливостей реалізації влади у різних політичних системах та застосування широкого

спектру політологічних теорій, концептів і методів для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні. Має здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу; фахово викладати політологічні дисципліни на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації; професійно виконувати політико-організаційні, дорадчі та консультаційні функції на регіональному, національному та міжнародному ринках праці; розробляти (продукувати, генерувати) та впроваджувати нові методології та принципи наукових досліджень в науковій та освітній (педагогічній) діяльності в галузі історії політичної думки, теорії політики та прикладної політології; до розроблення стратегій політичної діяльності політичних акторів та суб'єктів політики на національному, регіональному та локальному рівнях політики; до аналітичних операцій і критичного оцінювання сучасних наукових досягнень та генерування (продукування) інноваційних ідей в процесі вирішення й виконання визначених оригінальних науково-дослідницьких та практичних (прикладних) завдань і проектів з подальшим застосуванням набутих умінь у науковій, експертно-аналітичній, політико-консультаційній, викладацькій (педагогічній), суспільно-політичній, громадській діяльностях.

Добре
(71–89)

Здобувач на достатньому рівні знає закономірності становлення предмету політичної науки в історії політичної думки механізми соціально-історичної зумовленості розвитку та функціонування системи політичних відносин. На достатньому рівні знає спеціально-наукові теоретичні та прикладні методи пізнання , а також принципи розвитку та функціонування політичних систем країн світу. Має незначні проблеми щодо особливостей функціонування політичної системи України та закономірностей становлення та діяльності основних політичних інститутів суспільства. На достатньому рівні знає критерії типологізації політичних режимів сучасності, принципи функціонування виборчої та партійних систем, сутність та структуру політичної свідомості, види політичної культури та основних учасників політичного процесу та способи рекрутування політичної еліти тощо. Усні відповіді неповні, однак логічні й обґрунтовані.

На достатньому рівні уміє використовувати теоретичні знання на практиці, здійснювати коректний аналіз та оцінку політичної ситуації, однак не може грамотно висловлювати власну політичну позицію у різних формах політичної участі. Не уміє самостійно ефективно протистояти політичним маніпуляціям та зловживанням влади з боку інших осіб

Здобувач на достатньому рівні здатен до абстрактного мислення, пошуку та критичного аналізу інформації, до проведення дослідницької та інноваційної діяльності, до застосування сучасних інформаційних технологій, до

усного і писемного спілкування державною та іноземною мовами з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). Має здатність генерувати нові ідеї (креативність), адаптуватися й діяти в нових ситуаціях; діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Має знання предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатний виявляти, ставити та розв'язувати проблеми. Має здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. Цінує та поважає різноманітності та мультикультурності. Допускає помилки при роботі в міжнародному контексті та розробляти та управляти проектами. Допускає незначні помилки щодо розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації; поглиблене знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології та володіння категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки; комплексне розуміння принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів; комплексне застосування широкого спектру політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного

історичного або сучасного контексту; комплексне розуміння особливостей реалізації влади у різних політичних системах та застосування широкого спектру політологічних теорій, концептів і методів для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні. Однак має недостатню здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу; допускає незначні помилки щодо умінь фахово викладати політологічні дисципліни на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації; професійно виконувати політико-організаційні, дорадчі та консультаційні функції на регіональному, національному та міжнародному ринках праці; розробляти (продукувати, генерувати) та впроваджувати нові методології та принципи наукових досліджень в науковій та освітній (педагогічній) діяльності в галузі історії політичної думки, теорії політики та прикладної політології; до розроблення стратегій політичної діяльності політичних акторів та суб'єктів політики на національному, регіональному та локальному рівнях політики. Не здатний до аналітичних операцій і критичного оцінювання сучасних наукових досягнень та генерування (продукування) інноваційних ідей в процесі вирішення й виконання визначених оригінальних науково-дослідницьких та практичних (прикладних) завдань і проектів з подальшим застосуванням набутих умінь у науковій, експертно-аналітичній, політико-консультаційній, викладацькій

	<p>(педагогічній), суспільно-політичній, громадській діяльностях.</p>
<p>Задовільно (51–70)</p>	<p>Здобувач на задовільному рівні знає закономірності становлення предмету політичної науки в історії політичної думки механізми соціально-історичної зумовленості розвитку та функціонування системи політичних відносин. На задовільному рівні знає спеціально-наукові теоретичні та прикладні методи пізнання , а також принципи розвитку та функціонування політичних систем країн світу. Не знає особливостей функціонування політичної системи України та закономірностей становлення та діяльності основних політичних інститутів суспільства. На задовільному рівні знає критерії типологізації політичних режимів сучасності, принципи функціонування виборчої та партійних систем, однак не знає сутність та структуру політичної свідомості, види політичної культури та основних учасників політичного процесу та способи рекрутування політичної еліти тощо. Усні відповіді неповні та не обгрунтовані.</p> <p>На задовільному рівні уміє використовувати теоретичні знання на практиці, здійснювати коректний аналіз та оцінку політичної ситуації, однак не може грамотно висловлювати власну політичну позицію у різних формах політичної участі. Не уміє ефективно протистояти політичним маніпуляціям та зловживанням влади з боку інших осіб</p> <p>Здобувач на задовільному рівні здатен до абстрактного</p>

мислення, пошуку та критичного аналізу інформації, до проведення дослідницької та інноваційної діяльності, до застосування сучасних інформаційних технологій, до усного і писемного спілкування державною та іноземною мовами з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). Не має здатність генерувати нові ідеї (креативність), адаптуватися й діяти в нових ситуаціях; діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Має задовільні та опосередковані знання предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатний виявляти, ставити та розв'язувати проблеми. Має низьку здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. Цінує та поважає різноманітності та мультикультурності. Допускає значні помилки при роботі в міжнародному контексті та розробляти та управляти проектами. Допускає значні помилки щодо розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації; поглиблене знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології та володіння категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки; комплексне розуміння принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів;

комплексне застосування широкого спектру політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту; комплексне розуміння особливостей реалізації влади у різних політичних системах та застосування широкого спектру політологічних теорій, концептів і методів для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні. Не має здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу; допускає незначні помилки щодо уміння фахово викладати політологічні дисципліни на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації; професійно виконувати політико-організаційні, дорадчі та консультаційні функції на регіональному, національному та міжнародному ринках праці; розробляти (продукувати, генерувати) та впроваджувати нові методології та принципи наукових досліджень в науковій та освітній (педагогічній) діяльності в галузі історії політичної думки, теорії політики та прикладної політології; до розроблення стратегій політичної діяльності політичних акторів та суб'єктів політики на національному, регіональному та локальному рівнях політики. Не здатний до аналітичних операцій і критичного оцінювання сучасних наукових досягнень та генерування (продукування) інноваційних ідей в процесі вирішення й виконання визначених оригінальних науково-дослідницьких та практичних

	<p>(прикладних) завдань і проектів з подальшим застосуванням набутих умінь у науковій, експертно-аналітичній, політико-консультаційній, викладацькій (педагогічній), суспільно-політичній, громадській діяльностях</p>
<p>Незадовільно (0-50)</p>	<p>Здобувач фрагментарно знає закономірності становлення предмету політичної науки в історії політичної думки механізми соціально-історичної зумовленості розвитку та функціонування системи політичних відносин. Не знає спеціально-наукові теоретичні та прикладні методи пізнання , а також принципи розвитку та функціонування політичних систем країн світу. Не знає особливостей функціонування політичної системи України та закономірностей становлення та діяльності основних політичних інститутів суспільства. Не знає критерії типологізації політичних режимів сучасності, принципи функціонування виборчої та партійних систем, сутність та структуру політичної свідомості, види політичної культури та основних учасників політичного процесу та способи рекрутування політичної еліти тощо. Відповіді на запитання фрагментарні або відсутні.</p> <p>Не уміє використовувати теоретичні знання на практиці, здійснювати коректний аналіз та оцінку політичної ситуації, не може грамотно висловлювати власну політичну позицію у різних формах політичної участі. Не уміє самостійно ефективно протистояти політичним маніпуляціям та зловживанням влади з боку інших осіб.</p> <p>Здобувач фрагментарно здатен до абстрактного мислення, пошуку та критичного аналізу інформації, до проведення</p>

дослідницької та інноваційної діяльності, до застосування сучасних інформаційних технологій, до усного і писемного спілкування державною та іноземною мовами з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). Не має здатність генерувати нові ідеї (креативність), адаптуватися й діяти в нових ситуаціях; діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Не має знання предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатний виявляти, ставити та розв'язувати проблеми. Не здатний до проведення досліджень на відповідному рівні. Цінує та поважає різноманітності та мультикультурності. Допускає значні помилки при роботі в міжнародному контексті та розробляти та управляти проектами. Допускає грубі помилки щодо розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації; поглиблене знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології та володіння категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки; комплексне розуміння принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів; комплексне застосування широкого спектру політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин

політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту; комплексне розуміння особливостей реалізації влади у різних політичних системах та застосування широкого спектру політологічних теорій, концептів і методів для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні. Не має здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу; допускає незначні помилки щодо уміння фахово викладати політологічні дисципліни на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації; професійно виконувати політико-організаційні, дорадчі та консультаційні функції на регіональному, національному та міжнародному ринках праці; розробляти (продукувати, генерувати) та впроваджувати нові методології та принципи наукових досліджень в науковій та освітній (педагогічній) діяльності в галузі історії політичної думки, теорії політики та прикладної політології; до розроблення стратегій політичної діяльності політичних акторів та суб'єктів політики на національному, регіональному та локальному рівнях політики. Не здатний до аналітичних операцій і критичного оцінювання сучасних наукових досягнень та генерування (продукування) інноваційних ідей в процесі вирішення й виконання визначених оригінальних науково-дослідницьких та практичних (прикладних) завдань і проектів з подальшим застосуванням набутих умінь у науковій, експертно-аналітичній, політико-

	консультаційній, викладацькій (педагогічній), суспільно-політичній, громадській діяльностях.
--	--

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література до іспиту

1. Бортніков В. І. Політична участь і демократія: українські реалії: [монографія]. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. 524 с.
2. Дунаєва Л. М. Влада і самоврядування: еволюція діалогу: [монографія]. Одеса: Поліграф, 2009. 356 с.
3. Журавський В. С. Становлення і розвиток українського парламентаризму: [монографія]. 2011. 344 с.
4. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник. За заг. ред. Н. М. Хоми [В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]. Львів: Новий Світ-2000, 2014. 770 с.
5. Каменчук Т. О. Варіативність внутрішнього і зовнішнього вектору розвитку України на шляху демократичних перетворень. Політікус. Соціально-політичний журнал. 2020. № 2. С. 49–53
6. Кузьмин П. В. Политическая деятельность: теория и практика в современной Украине: [монографія]. Симферополь: «Оригинал – М», 2007. 456 с.
7. Місцеві вибори – 2010. Пульс країни. Відп. редактори Когут А., Сідаш К. Київ: Лабораторія законодавчих ініціатив, 2011. 228 с
8. Музиченко Г. В. Про вплив глобалізації на зміну функцій сучасних держав. В зб.: Scientific discoveries: projects, strategies and development: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the **International Scientific and Practical Conference** (Vol. 3), October 25, 2019. Edinburgh, UK: European Scientific Platform, 2019. С. 27-28.
9. Наумкіна С. М. Definition of local self-government in the context of local democracy development in Ukraine. *Development trends of scholarly*

knowledge in philosophy, sociology and political sciences. Collective monograph. Lviv–Torun : Liha-Pres, 2019. P. 115–131

10. Наумкіна С. М. Сучасні міжнародні політико-правові норми щодо запобігання кіберзлочинності. *Ціннісний вимір політичної діяльності*: Зб. науковий праць. Херсон: вид-во ФОП Вишемирський В.С., 2020. С. 5–8

11. Наумкіна С. М. Краудсорсинг як сучасна модель діалогової взаємодії в суспільстві. *Політикус*. 2020. № 2. С. 54–62

12. Наумкіна С. М. Політологія : Методичний посібник. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2016. 66 с.

13. Ніколаєнко Н. О., Сухорукова А. Л. Зарубіжна політична думка в персоналіях: навчальний посібник. Львів : Укр. акад. друкарства, 2013. 143 с.

14. Ніколаєнко Н. О. Адміністративний ресурс: політико-правові проблеми протидії в сучасній політичній практиці: [монографія]. Миколаїв, МНУ, 2011 392 с.

15. Ніколаєнко Н. О., Орловський В. К., Шкуренко К. О. Навчально-методичний посібник з курсу «Партологія» для студентів спеціальності «Політологія». Херсон: Грінь Д. С., 2014. 334 с.

16. Новакова О. В. Політична модернізація та розвиток демократичних процесів в сучасній Україні: [монографія]. Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2006. 216 с.

17. Новакова О. В. Політичний процес: сутність та сучасні тенденції розвитку: [Навчальний посібник]. Луганськ: «ЕлтоН2», 2010. 344 с.

18. Політична історія України. ХХ століття: У 6 т. [Редкол. І. Ф. Курас (голова) та ін.]. Київ: Генеза, 2002 – 2003. 298 с.

19. Політична наука в Україні. 1991–2016: у 2 т. / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса; редкол.: чл.-кор. НАН

України О. Рафальський (голова), д-р політ. наук М. Кармазіна, д-р іст. наук О. Майборода; автор передм. О. Рафальський; відп. ред. і упоряд. М. Кармазіна. Київ: Парлам. вид-во, 2016.

20. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / За наук. ред. д-ра політ. н. Н. М. Хоми [В. М. Денисенка, О. М. Сорба, Л. Я. Угрин]. Львів: Новий Світ-2000, 2014. 779 с.

21. Політична наука в Україні: стан і перспективи: матеріали всеукраїнської наукової конференції (Львів, 10-11 травня 2007 року) / Укл. Поліщук М., Скочиляс Л., Угрин Л. Львів, ЦПД, 2008. 308 с.

22. Політологія: [навч. посіб.] / За заг. ред. д-ра іст. наук, проф. М. П. Гетьманчука. Київ: Знання, 2011. 415 с.

23. Примуш М. В. Політичні партії: історія та теорія [монографія]. Київ: Професіонал, 2008. 416 с

24. Радченко О. Влада і вибори: інституційна взаємодія в демократичному суспільстві: [монографія]. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2006. 243 с.

25. Ростецька С. I. Features of regional identity formation in the UK and Italy: comparative analysis. Development trends of scholarly knowledge in philosophy, sociology and political sciences : collective monograph. Lviv-Toruń: Liha-Pres, 2019. P. 187–204

26. Україна і світ: теоретичні й практичні аспекти сучасного політичного процесу: монографія / за заг. ред. Н. О. Ніколаєнко. Херсон: Грінь Д. С., 2016. 520 с.

27. Цветков В., Горбатенко В. Демократія – управління – бюрократія: в контексті модернізації українського суспільства: [монографія]. Київ: Ін-т держави і права ім. В. Корецького НАН України, 2001. 248 с.